

KARDINALOVA HOMILIJA
NA PROSLAVI SV. MARKA KRIŽEVČANINA
ZAŠTITNIKA BJELOVARSKO-KRIŽEVAČKE BISKUPIJE

(Križevci, 7. rujna 2010.)

Liturgijska čitanja: Sef 2,3; 3, 12-13; Gal 6, 14-16; Iv 15, 18-21;

Draga braćo i sestre u vjeri,
drugi hodočasnici i štovatelji sv. Marka Križevčanina!

1. Pozdravljam vas radostan u zajedništvu vjere, slaveći sv. Marka, ovdje u njegovom rodnom gradu Križevcima. Ove godine po prvi put ga slavimo kao zaštitnika novouspostavljene Bjelovarsko-križevačke biskupije, zahvalni Bogu za taj veliki dar našoj Crkvi i hrvatskoj Domovini. Stoga s posebnim raspoloženjem srca pozdravljam prvog bjelovarsko-križevačkog biskupa mons. Vjekoslava Huzjaka, domaćina ovoga Slavlja. Rado pozdravljam preuzvišenog Apostolskog nuncija, preuzvišenog Predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, i nazočne oce biskupe Zagrebačke crkvene pokrajine.

Srdačno pozdravljam braću svećenike, dijecezanske i redovničke, bogoslove i sjemeništare, časne sestre redovnice te redovničke kandidate i kandidatice. Radostan sam zbog nazočnosti brojnih Kristovih vjernika laika, koje od srca pozdravljam, a osobito djecu i mlade te očeve i majke naših obitelji, moleći za sve posebni zagovor sv. Marka. Također u ovoj Euharistiji srdačno pozdravljam sve predstavnike županijskih, gradskih i

općinskih vlasti na čelu s gospodinom Gradonačelnikom Križevaca čestitajući građanima zaštitnika Grada.

2. Braćo i sestre, riječi koje smo čuli iz Poslanice svetoga Pavla Galaćanima nalaze se na kraju te poslanice i svojevrsni su njezin sažetak. Štoviše, to je vlastoručni zaključak Apostola naroda u kojemu iznosi ono što smatra vrlo važnim, neizostavnim.

Dok se njegovi neprijatelji oslanjaju na predaju starih i dok se hvale da na svome tijelu nose znak Saveza s Bogom po obrezanju, Apostol ističe jedini stvarni razlog svoga ponosa: križ Isusa Krista za koji veli da je po križu svijet raspet njemu i on svijetu.

Želi reći da nije na prvome mjestu vanjski znak taj koji obilježuje kršćanina, nego život na koji upućuje taj znak, tj. sličnost učenika s Učiteljem koji je svoj život dao iz ljubavi. No, jednako tako sveti Pavao na svome tijelu nosi tragove koje mu je ostavila njegova ljubav prema Bogu. Koliko se puta na svojim putovanjima našao u nevoljama; koliko je puta osjetio silinu progonstva; koliko puta došao do granica snage svoga tijela.

Na Pavlovom se životu vidi koliko se založio za ono što naviješta. On je zadnji komu se može prigovarati i dodijavati mu ispraznim primjedbama. Apostol zna da Božja blizina nije uvjetovana znakovima na tijelu, ako ne postoji dublje obilježje koje je zahvatilo cijelo biće. Tradicija, prošlost i baština saveza s Bogom, ako nije svjedočena iz dana u dan dosljednošću kršćanskoga života postaje dalekim prizivom koji blijedi i može biti zaprjekom za prepoznavanje Božje prisutnosti.

3. Na početku svoje poslanice, sveti Pavao je odrješit prema kršćanima u Galaciji i prema onima koji žele unijeti smutnju među njegove vjernike. Ulazeći u raspravu piše im izražavajući se svom oštrinom: »Čudim se da od Onoga koji vas pozva na milost Kristovu tako brzo prelazite na neko drugo evanđelje, koje uostalom i ne postoji« (Gal 1, 6-7). Stalo mu je do istine i boli ga srce kada vidi da se ljudi dopuštaju zavarati izvanjskim formalnostima. Zna da se neki boje trpljenja zbog Kristova križa te ih svojim emotivnim pismom ohrabruje da im strah ne dokine jasnoću srca. Pita ih je li im postao neprijateljem, zbog toga što im naviješta istinu.

Gotovo svaka Pavlova rečenica nosi u sebi uvjerljivu iskru njegova života pokazujući koliko mu je stalo do istine. I dok se nalazi na rubovima tuge i neuspjeha na razne načine ponavlja: »Postanite..., molim vas, kao ja jer i ja postadoh kao vi« (Gal 4, 12). Svjestan je, da je njegovo tijelo, ono što je činio dok je bio rob Zakona, bilo kušnja vjernicima i ne želi da sada prevlada ono što je vidljivo po tijelu. Zato im upućuje britku opomenu pitajući: »Započeli ste u Duhu pa da sada u tijelu dovršite?« (Gal 3,3).

Mučni ga pomisao da bi se mogli vratiti u jaram ropstva. Ako se naglasi obrezanje ili bilo što izvanjsko do mjere nepovjerenja u slobodu za koju nas Krist oslobodi (usp. Gal 5, 1), čovjek se otklanja od milosti. A u Kristu nije odlučujuće obrezanje ili neobrezanje, nego vjera djelotvorna ljubavlju (usp. Gal 5, 6).

4. Završetak Poslanice nema početnu oštrinu. Sveti Pavao progovara blagošću, ali jednakim žarom brige za one koji su mu povjereni. Uvjeren je da je otvorio oči vjernicima i pokazao neistinu lažne subraće koja uznemiruju kršćane u Galaciji. U tom osjećaju žara i ljubavi piše predivnu

rečenicu: »Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista« (Gal 6, 14).

Pavao se ne ponosi svojim znanjem, svojim podrijetlom, ni svojim obraćenjem. Ne ističe svoje apostolske uspjehe, putovanja, propovijedanje. Iako je sve to istinito, to nije dostatno. Jedino čime se hvali jest Kristov križ i jedino što smatra ozbiljnim pitanjem i važnom temom, jedino vrijednim isticanja jest križ. On je utisnut u njegovo tijelo, u njegov život i ponašanje. Zna da samo raspeti Krist može preporoditi i preobraziti ljudske živote.

Ta njegova riječ dopire danas do nas, braćo i sestre, i pita nas, ali i učvršćuje u onome čime se mi trebamo dičiti; što je naš ponos; do čega istinski držimo u životu.

5. Tijelo hrvatskoga vjerničkog i nacionalnog bića obilježeno je znakom križa. To nedvojbeno svjedoče i Križevci. Drevna crkva, danas konkatedrala Sv. Križa, grad Križevci, njegovi vjernici i stanovnici, po svome nazivu objavljuju dragocjenost s kojom su stoljećima povezani – sveti križ, simbol koji u sebi spaja Radosnu vijest Kristove pobjede nad smrću i svakim drugim neprijateljem. No, križ je proturječan. To potvrđuje i povijest Križevaca. Ipak, koliko god je grad Križevci tijekom povijesti zbog raznih okolnosti doživljavao uspone i padove, procvate i razaranja, prepoznavanje svoje snage i namjerno zanemarivanje, obilježje svetoga križa ostalo je i traje.

U svakome vremenu postoje ideologije koje se žele obračunati s Kristovim križem, a još više s nasljedovateljima te jedine istine, skrenuti misao i djela od te dragocjenosti, poljuljati vjeru u okolnostima u kojima se čini da govor križa ne obuhvaća ljudske živote te da kršćanstvo nema što reći u svakodnevnim poteškoćama.

Križevci stoje sa svojim obilježjima križa, spajajući kršćanski Istok i Zapad; povezujući spomen prošlosti i pogled u budućnost; gledajući svoje krvave stranice nacionalne povijesti i istu krv preobraženu u snagu ljubavi koja je branila kršćanske vrijednosti.

6. Braćo i sestre, poučeni apostolovim primjerom, ovdje smo da bismo molili snagu Kristova križa po zagovoru i zaštiti sv. Marka Križevčanina. Sveti Marko, uz svoje ime nosi odrednicu ovoga lijepoga hrvatskog grada. Ona pristaje njegovu životu, jer se po njegovu mučeništvu u punome sjaju otkriva snaga i ljepota Kristova križa. No, jednako tako sveti je Marko po svjedočanstvu svoje vjere, noseći ime Križevčanin, ovaj grad unio u duhovni vidokrug europske i svjetske svetosti, kršćanske kulture i crkvenosti koja obvezuje.

Prisjetimo se i danas da je Marko Stjepan Krizin rođen 1580. godine u slobodnom kraljevskom gradu Križevcima, u biskupiji Zagrebačkoj. Studirao je najprije u isusovačkom kolegiju u Grazu. Odlučio je postati svećenik pa je kao kandidat Zagrebačke biskupije primljen u rimski kolegij Germanicum et Hungaricum. Svojom je rukom ondje zapisao da je Hrvat, kako se to do danas sačuvalo u arhivu Zavoda. U Rimu je bio od 1611. do 1615. godine, gdje se kao student rimskoga sveučilišta Gregorijane odlikovao bistrinom uma i krijepošću života. Postavši svećenik, vratio se u svoju zavičajnu biskupiju u kojoj je djelovao kratko vrijeme. Ugarski primas kardinal Petar Pazmany pozvao ga je u Ostrogonsku nadbiskupiju gdje mu je povjerio odgovorne službe, među kojima i službu ravnatelja sjemeništa u Trnavi. Dana 7. rujna 1619. godine u Košicama je, zajedno s dvojicom isusovaca, mučeništvom okrunio ovozemni život, jer se nije htio odreći katoličke vjere što su od njega tražili progonitelji. Blaženim je

proglašen zajedno s drugim košičkim mučenicima 15. siječnja 1905. godine, a Ivan Pavao II. proglasio ih je svetima 2. srpnja 1995. godine.

Dragi Križevčani, ime 'križevčanin' i 'križevčanka' obojeno je životom svetoga Marka. Po njemu se ne prepoznaje samo mjesto ili kraj iz kojega netko dolazi, nego nasljeđe prošlosti na koje smo upućeni.

7. Današnje prvo misno čitanje uzeto je iz Knjige proroka Sofonije. Prorok Sofonija živi neposredno prije razaranja Jeruzalema, u društvenim i političkim nemirima, u vremenu kada malobrojni visoki i bogati slojevi društva čine nepravdu prema narodu koji je u većini. Njihova oholost traži obraćenje, poniznost i skromnost. Po proroku Gospodin govori da će opstati ponizan i siromašan narod; siromašan po tome što se ne oslanja na svoje snage, nego osluškuje Boga i u njemu nalazi konačno uporište. Tu nalazimo istinu koja je punom snagom progovorila u Isusovim blaženstvima. U Bibliji se, po prvi put na tom mjestu, riječ 'siromašan', tj. malen i ponizan, ne koristi kao izvanjska gospodarska odrednica za kategoriju ljudi, nego kao nutarnji vjernički stav.

Predragi vjernici, i naša je hrvatska povijest svjedokinja da smo opstajali samo onda kada smo živjeli poniznost i skromnost. Ona nas je ujedinjavala, otvarala riznice sućuti i solidarnosti, davala nutarnje zadovoljstvo. Ona je govorila na što se trebamo oslanjati i što ne smijemo previdjeti. Molimo danas zagovor svetog Marka da bismo bili »skroman i čedan narod«, tražeći »u imenu Gospodnjemu okrilje«.

Naime, sve to stane u križ. Poniznost i malenost oblikuje prepoznatljiv život u milosti križa. Isusovi mučitelji su podigli križ da bi bio vidljiviji poraz i sramota njihovih neprijatelja. Mi podižemo križeve da bi bila vidljivija poniznost i skromnost koju nepravda ne može uništiti.

Braćo i sestre, i kada nam se čini da je pravih vjernika premalo i da je previše onih koji žele i križ iskoristiti za svoju sebičnost, služeći se njime samo kao vanjskim ukrasom; i kada nam se čini da su glasniji oni koji križ ne podnose, kojima križ smeta i žele ga maknuti iz naše sredine i tada grad Križevci stoji kao jasan znak. U Križevcima se rodio život čovjeka, kršćanskoga mučenika s europskom dušom i kulturom, čiji je pogled ostao bdjeti nad ovim Gradom, a sada i nad novom Biskupijom.

8. »U imenu Gospodnjem tražit će okrilje Ostatak Izraelov« – rekao nam je prorok. Isus Krist bez prikrivanja upozorava učenike da će ostvarenje toga proroštva naići na mržnju i progonstva. I kaže im: »Sve će to poduzimati protiv vas poradi imena moga, jer ne znaju onoga koji mene posla« (Iv 15, 21). Razlog je u tome što nismo od svijeta, što smo obilježeni križem koji nije mjerljiv ljudskim ponosom; štoviše – smeta mu.

U Križevcima znakovi rječito govore: po lijepim crkvama, povijesnim spisima i drugim kulturnim spomenicima. Još je rječitiji govor kršćanskoga puka, ono što kršćani žive u svojoj svakidašnjici, do blagdanskih slavlja i lijepih hodočašća.

Braćo i sestre, nas ovdje okupljene danas pozivlju i opominju: Isus i njegova i naša Majka Marija, i sv. Pavao, i sv. Marko i blaženi Alojzije: ne dopustite da nestane okrilja križa u vašim životima, u vašim obiteljima, u rađanju i odgajanju djece, u obiteljskoj molitvi, u poštivanju nedjelje, u obrazovanju, u gospodarstvu, na vašim livadama i poljima, u ljubavi prema Crkvi, u spremnosti na žrtvu za drugoga, u ljubavi prema Domovini. Naime, kada čovjek krene drugim putem, na kojemu nema snage, milosti i slobode križa postaje ohol i guši se u pustoši sebičnosti.

9. Vjernici nove Bjelovarsko-križevačke biskupije, koja u svom nazivu nosi ime ovoga Grada, pozvani su da se dublje zagledaju u križ; da se ne ugasi ljubav mučenika, kojima na čelu velike procesije trpljenja ljudi ovoga kraja stoji sv. Marko. Njega je život i crkveno služenje odvelo daleko od rodnoga kraja. Međutim, on je svoj kraj nosio sa sobom u svome imenu i u svojoj vjernosti Bogu. Povijesne okolnosti izložile su ga mržnji koja ima najdalji doseg u oduzimanju zemaljskoga života. U njegovu mučeništvu, jer je jedan od nas, još snažnije osjećamo da je smrt pred križem nemoćna. A svako svjedočenje Kristova križa ili privlači do mjere najdublje ljubavi ili odbija do razine mržnje.

Mržnja je plod grijeha, odbijanja spoznaje Krista Spasitelja. Mnogi ljudi nisu susreli Krista, možda baš zbog toga što nisu susreli kršćane koji žive milost križa. Zato danas molim zajedno s vama. Nova biskupija treba novu snagu milosti susreta, milosti zajedništva. Neka se novim zamahom vjere, nade i ljubavi obnavljaju naša župska, dekanatska i druga crkvena zajedništva.

Znam da ovdje ima mladih koji traže prostor u kojemu će moći živjeti puninu mladosti. Dragi mladi vjernici, ne bojte se uključiti u svoje župne zajednice i biti ponosni svjedoci Kristova križa. Budite ukorijenjeni na Kristu i učvršćeni vjerom katoličkom za koju je sv. Marko podnio mučenništvo. Budite dosljedni kršćani spremni plivati i protiv struje.

Ako ste Križevčani, nemojte zanijekati ime ovoga grada i sv. Marka. A svaki Kristov vjernik neka se usudi biti drukčiji od onih kojima je križ samo ukras. Onaj tko je pod znakom i okriljem križa uskladit će svoj govor i ponašanje s kršćanskom slobodom. A kršćanin nije čovjek koga je zarobila mržnja, psovka, nerad, nepravda, zabava do zanemarivanja potreba

bližnjih. Znam i to da vam nije teško prepoznati one koji vam žele oduzeti slobodu za koju vas je Krist oslobodio.

Draga braćo i sestre, usudite se ponositi Kristovim križem po uzoru sv. Marka Križevčanina. Amen.